

CÂNTAREA CORALĂ PENTRU COPII ȘI TINERET **- PROBLEME ACTUALE**

Dirijor VOICU ENĂCHESCU

Președinte al Asociației Naționale Corale din România

Trebuie să mărturisesc de la bun început un lucru care mi se pare esențial: ca muzician am fost format în lumea corală, lume care a făcut parte întotdeauna din viața mea.

Copil fiind, ascultam cântările religioase în biserica din Brănești – Dîmbovița, unde tatăl meu era preot, iar mai târziu, fiind elev la București, am intrat în Corul de Copii Radio sub bagheta inegalabilului dirijor Ion Vanica, maestrul care mi-a influențat în mod decisiv cariera pe care am îmbrățișat-o mai târziu. Profesorul Ion Vanica, întemeietorul și dirijorul Corului de Copii Radio în perioada în care am activat în acea formație ne fascina realmente prin calitățile sale umane, ca pedagog și muzician, iar sonoritatea corului în acea perioadă era cu totul specială.

Mai târziu, am fost influențat în alegerea profesiei și de regretatul Nicolae Ciobanu, cel ce dirija Corul Universității București și căruia i-am fost o perioadă secund.

Fără îndoială, le sunt recunoscător și altor profesori de la Conservatorul din București care mi-au marcat, fiecare, destinul meu muzical, dar, cum spuneam de copil, doream să ajung ca „dom' Profesor Vanica” și iată ca soarta a vrut să fie așa, eu fiind singurul fost corist în Corul de Copii Radio care a îmbrățișat cariera de dirijor de cor.

Pentru a sublinia rolul extrem de important pe care îl joacă dirijorul în realizarea unui act artistic de calitate cu formația sa, aș dori să amintesc aici cuvintele compozitorului Alexandru Pașcanu: „Consider Corul un instrument, o orgă umană cu coarde vocale, acționată prin clape numite suflete. Mănuirea claviaturii la cel mai înalt nivel este partea cea mai anevoioasă a celui care o acționează. Cine se grăbește să obțină sonorități neglijând claviatura, nu va ajunge departe, și mai ales, nu va atinge marile înălțimi”. Dirijorul, trebuie să trateze deci corul cu delicatețe, dar și cu

fermitate în realizarea scopului propus: repertoriul la un nivel artistic cât mai ridicat.

Dirijorul de cor, prezintă opțiuni repertoriale grăitoare pentru cultura și gustul său. În alegerea pieselor pe care le introduce în repertoriul corului, el se ghidează și după posibilitățile reale de ordin interpretativ – tehnic ale ansamblului, dar trebuie să tindă continuu spre atingerea unor noi praguri de interes, modernitate, adecvare stilistică, păstrând un echilibru între piesele vechi, consolidate în repertoriu și cele noi.

Alfabetizarea muzicală permite corului de copii și tineret să abordeze cu ușurință piese reprezentative din oferta ultimelor decenii, lărgind sfera stilistică și gradul de dificultate. Din păcate, se practică și azi învățatul după auz, ca în anii 1950-1960, ceea ce înseamnă, după părerea mea, un mic handicap la nivel repertorial.

Cântatul din partitură garantează orientarea în funcție de vocile vecine, permite atacarea unor piese cu texte literare mai ample și mai dificile, oferă acea siguranță atât de necesară pe scenă.

Vocea umană este instrumentul cel mai natural cu putință, toate celelalte presupunând existența unor alte instrumente care produc sunetul.

Este cel mai direct și din acest motiv, este acel instrument care ne permite cel mai bine să ne exprimăm. Din acest motiv, consider că e mare păcat când un dirijor nu este capabil să cânte! E mult mai eficient ca un dirijor, în loc să vorbească și să explice cum trebuie interpretat un pasaj, să îl exemplifice prin cânt. Acest lucru permite înțelegerea frazei, a ritmului și a expresiei. După aceea, pentru formație nu rămâne decât să realizeze practic pasajul respectiv. Ca dirijor, nu este de ajuns numai să știi să alegi voci bune și să le dirijezi bine, ci să știi să și formezi voci bune, învățând bine și tehnica vocală.

Un lucru pe care îl admir enorm, este entuziasmul pe care artiștii îl au față de formația lor, care cel mai adesea este de amatori. Spun acest lucru, fiind de 35 de ani la pupitrul corului „Preludiu”, care inițial a avut acest statut, devenind formație profesionistă începând din 1990. Cântul coral și muzica corală în general, sunt elemente extrem de importante din punct de vedere educativ și sunt un element esențial în formarea unui muzician.

Cântul coral poate fi recomandat totodată sub aspect sociologic, deoarece el cultivă înțelegerea între oameni, colaborarea chiar și când aceștia provin din medii socio - culturale diferite.

Noi, cei care activăm în domeniul coral știm bine și suntem cu toții de acord în ceea ce privește binefacerile cântului coral, pentru că toți am avut experiența bucuriei tihnite pe care o induce.

Așa cum s-a mai spus „Atunci când vocile se unesc, inimile sunt și ele pe punctul de a se înțelege” (Cesar Geoffray).

Muzica corală este o parte integrantă a tradiției culturale, urmând două direcții principale: una este legată de practica religioasă, cealaltă este profană, aceasta din urmă dezvoltându-se mai recent. După părerea mea, aceste două aspecte sunt complementare.

Revenind la Tematica Simpozionului de astăzi, aș rezuma pe plan intern problemele din domeniul nostru la descoperirea copiilor talentați de către părinți în primul rând și implicarea educatorilor în atragerea copiilor talentați către muzica corală. Sunt de studiat modalitățile prin care aceștia îi pot atrage pe copii, acum, în era calculatorului. Trebuie, de asemenea, să avem grijă în alegerea repertoriului, să se pornească de la piese ușoare, care să îi apropie pe copii de valorile reale ale muzicii vârstei lor. Din păcate, creația contemporană nu este totdeauna accesibilă, copiii neputând aborda piese cu o tehnică componistică în totalitate modernă.

Acum, după aderarea României la Uniunea Europeană, ne punem și alte întrebări:

Care este viitorul muzicii în societatea noastră în plină transformare?

Care sunt cele mai bune exemple de educație muzicală?

Cum se pot îmbunătăți legăturile între educația muzicală instituționalizată și cea neinstituționalizată?

Care este locul cântului coral în diferitele sisteme de educație?

Am avut șansa de a vedea că în Europa, toată lumea cântă în cor, de la copii la vârstnici, pentru bucuria de a fi împreună. Chiar s-a ajuns să se organizeze de mai mult timp, în fiecare an, un COR MONDIAL DE TINERET. Pentru fiecare participant la acest cor sau pentru cei ce lucrează piese comune în regim de atelier în cadrul unor festivaluri internaționale aceste activități lasă urme serioase în mintea și sufletul tuturor, întrucât acest tip de cor, reprezintă un veritabil laborator: cântăreții plini de talent se reunesc timp de o lună, venind fiecare cu mentalități muzicale diferite, tehnici vocale diverse, multiple concepții despre estetica sunetului, sensibilități umane specifice. Rezultatul este întotdeauna extraordinar. Puterea pe care o are cântul coral este aceea de a ușura întâlnirea dintre oameni și de a transmite un mesaj de unitate în diversitate. Din acest motiv, UNESCO a numit Corul Mondial al Tinerilor „ARTIST AL PĂCII”.

Muzica este limbajul prin intermediul căruia, faptul de viață, cotidianul se transformă și capătă sonorități majore

S-a constatat că cel mai ușor mod de a realiza contacte între două sau mai multe formații este organizarea unor schimburi

- corurile își prezintă propriul repertoriu
- coriștii vor descoperi și cultura celorlalți, nu numai pe plan muzical
- grație acestor noi cunoștințe, formațiile au noi contacte și noi prieteni
- apare indirect posibilitatea unor schimburi ulterioare între dirijori
- este maniera cea mai ieftină de a călători

Să ne imaginăm drumurile noi ale unei Europe care cântă. Să ne îmbogățim prin cultură și să ne unim vocile! Ele sunt garanția fraternității.

Nu aș dori să închei aceste rânduri fără a sublinia importanța educației muzicale în școală, relația dintre școală și familie și din păcate lipsa de interes a sistemului de învățământ pentru muzică și celelalte „dexterități”.

Să sperăm într-o îmbunătățire a acestei stări de fapt.